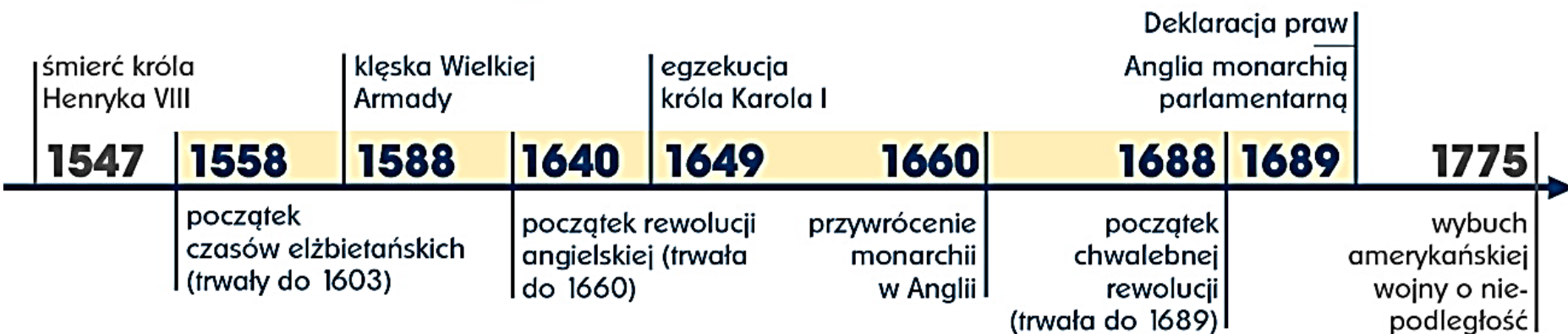

Monarchia parlamentarna w Anglii

Oś czasu

Notatka z lekcji

1. Absolutyzm angielski.
2. Konflikt Karola I z parlamentem.
3. Dyktatura Olivera Cromwella.
4. Ukształtowanie się monarchii parlamentarnej.
5. Terminy: *parlament, purytanie, nowa szlachta, rojaliści*

- trasa Wielkiej Armady hiszpańskiej (1588)
- obszar Królestwa Szkocji
- tereny kontrolowane przez króla na początku wojny domowej
- tereny kontrolowane przez parlament na początku wojny domowej
- ważniejsze bitwy
- miejsce egzekucji Karola I

Karol I Stuart

Olivier
Cromwell

Richard Cromwell

Karol II Stuart

Wilhelm Orański

Deklaracja Praw Narodu
Brytyjskiego (1689)

Zapamiętaj

Czasy elżbietańskie - lata panowania królowej Elżbiety I (1558-1603)

1. Okres rozwoju gospodarczego i kulturalnego Anglii.
2. Klęska hiszpańskiej Wielkiej Armady, która miała dokonać inwazji na Anglię (1588).

Konflikt między królem Karolem I Stuartem a parlamentem

1. Karol I dążył do wprowadzenia rządów absolutnych, ale musiał zwoływać parlament, by uzyskać jego zgodę na nowe podatki.
2. Parlamentarzyści, zwłaszcza purytanie, sprzeciwiali się absolutystycznym dążeniom króla.

Zapamiętaj

Rewolucja angielska (1640-1660)

1. Początek „długiego” parlamentu (1640), który m.in. zabronił królowi samowolnego nakładania podatków.
2. W 1642 r. wybuchła angielska wojna domowa między królem a parlamentem. Parlament wygrał ją (1646) dzięki Armii Nowego Wzoru zorganizowanej przez Ołivera Cromwella.
3. Karol I został ścięty (1649); powstała Republika Angielska rządzona przez parlament.
4. Cromwell rozpędził parlament, po czym ogłosił się lordem protektorem (1653). Anglia stała się dyktaturą wojskową.
5. Po śmierci Cromwella w Anglii przywrócono monarchię. Rządził nią Karol II Stuart, a później jego brat Jakub II.

Chwalebna rewolucja (1688-1689)

1. Królem Anglii został władca Holandii Wilhelm III Orański.
2. Król zaprzysiął Deklarację praw. Anglia stała się monarchią parlamentarną.

Monarchia parlamentarna - ustrój, w którym władza króla jest ograniczona przez parlament.

ZADANIA

- wyjaśnij znaczenie poznanych terminów;
- poprawnie posługuje się terminem: monarchia parlamentarna;
- scharakteryzuj postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego;
- wskaż organy władzy w monarchii parlamentarnej;
- wyjaśnij co to znaczy, że Anglię postrzegamy jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej;
- przedstaw zakres władzy dyktatora;
- wyjaśnij przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem;
- przedstaw Deklarację praw narodu angielskiego;
- scharakteryzuj ustrój monarchii parlamentarnej;
- wymień główne etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii;
- porównaj ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej;